

PORTFÖY YÖNETİM ŞİRKETLERİ 2022/09

Deniz Kahraman

Birliğimiz, portföy yönetim şirketlerine ait faaliyet verilerini ve finansal tabloları üçer aylık dönemlerde toplamakta ve analiz etmektedir. Bu raporumuzda 2022 yılı ilk dokuz ayına ilişkin olarak sırasıyla portföy

yönetimi büyüklükleri, çalışan profili ve finansal tablo verileri ele alınacaktır. Raporumuzda kullanılan verilerin detaylarına ve geçmiş dönem analizlerine www.tspb.org.tr adresinden ulaşılabilir.

PORTFÖY YÖNETİMİ

Portföy yönetim şirketleri yatırım fonları, emeklilik yatırım fonları ve yatırım ortaklıkları yönetmektedir. Portföy yönetim şirketleri ayrıca gerçek ve tüzel yatırımcılara bireysel portföy yönetimi hizmeti sunmaktadır.

Portföy yönetim şirketleri yönettikleri yatırım fonu tipine göre ise faaliyetleri sınırlandırılmış ve sınırlandırılmamış olarak ikiye ayrılmaktadır. Faaliyetleri sınırlandırılmış portföy yönetim şirketleri, yalnızca gayrimenkul yatırım fonu ve/veya girişim sermayesi fonu yönetebilmektedir.

Eylül 2022 itibarıyla 59 portföy yönetim şirketi bulunmaktadır. 2022'nin ilk dokuz ayında 9 şirket faaliyetine yeni başlamıştır. Faaliyete başlayan bu şirketlerden henüz 6'sı varlık yönetimine başlayabilmiştir. Eylül sonu itibarıyla portföy yönetiminde bulunan kurum sayısı 56'dır. Bu kurumlardan 10'unun faaliyetleri sınırlandırılmış şirketler olduğu yani sadece gayrimenkul ve/veya girişim sermayesi yatırım fonu yönettiği görülmektedir.

Tablo 1: Portföy Yönetimi Faaliyetleri (2022/09)

	Kurum Sayısı	Fon/Müşteri Sayısı	Portföy Büyüklüğü (milyon TL)
Yatırım Fonu	54	1,289	540,424
Emeklilik Yatırım Fonu	24	384	348,308
Bireysel Portföy Yönetimi*	34	6,837	151,161
Yatırım Ortaklığı	7	14	1,112
Toplam	56	8,524	1,041,005

Kaynak: TSPB

* Toplam bireysel portföyü olan yatırımcı sayısına bakarken, gerçek ve tüzel kişilerin birden fazla kurumda portföy olabileceği dikkate alınmalıdır.

Bu şirketlerce yönetilen portföy büyüklüğü son 1 yılda %116 artarak 1,041 trilyon TL'ye ulaşmıştır. Bu dönemde emeklilik fonlarının toplam portföy büyüklüğü %82 oranında artarken yatırım fonları portföyü ise %130 oranında yükselmiştir.

Son bir yılda yatırım fonu sayısı 891'den 1.289'a çıkarken emeklilik yatırım fonu sayısı 399'dan 384'e gerilemiştir. Yatırım fonu sayısındaki artışın temel nedeni serbest yatırım fonu ve girişim sermayesi yatırım fonu sayısındaki hızlı yükseliştir.

Emeklilik yatırım fonu sayısında 2021 yılının ikinci yarısında kamu sermayeli bir emeklilik şirketinin fonlarını

birleştirmesinin etkisi görülmüştü. 2022 yılı boyunca fon sayısı fazla değişmemiştir.

Tablo 2: Yönetilen Portföy Büyüklüğü (milyon TL)

	2021/09	2021	2022/09
Yatırım Fonları	234,945	325,700	540,424
Emeklilik Yatırım Fonları	191,362	243,834	348,308
Bireysel Portföy Yönetimi	55,256	82,439	151,161
Gerçek Kişi	22,579	36,145	69,122
Tüzel Kişi	36,145	46,295	82,038
Yatırım Ortaklıkları	904	920	1,112
Toplam	482,468	652,893	1,041,005

Kaynak: TSPB

2022 Eylül sonu itibarıyla portföy yönetimi yapan 56 kurumun 15'i banka kökenlidir. Banka kökenli kurumlar toplam portföyün %81'ini yönetmektedir.

2022 Eylül sonu itibarıyla en yüksek portföy büyüklüğüne sahip tümü banka kökenli ilk üç kurum (sırasıyla Ziraat, Ak ve İş Portföy) toplam yönetilen portföyün %46'sını oluşturmaktadır.

Tablo 3: Yönetilen Portföy Adedi

	2021/09	2021	2022/06
Yatırım Fonları	891	974	1,289
Emeklilik Yatırım Fonları	399	372	384
Bireysel Portföy Yönetimi	3,869	4,096	6,837
Gerçek Kişi	3,535	3,717	6,276
Tüzel Kişi	334	379	561
Yatırım Ortaklıkları	13	13	14
Toplam	5,172	5,455	8,524

Kaynak: TSPB

Yatırım Fonları

Eylül 2022 itibarıyla yatırım fonu yöneten 54 şirket bulunmaktadır. Yatırım fonu sayısındaki artışa paralel olarak 2022'nin ilk dokuz ayında toplam portföy büyüklüğü %66 artışla 540 milyar TL'ye ulaşmıştır. Yatırım fonu sayısı ise aynı dönemde 315 adet artarak 1.289'a çıkmıştır.

Yatırım fonu yöneten şirketler arasında toplam yönetilen yatırım fonlarının %57'si ilk beş şirket (Ak, Ziraat, İş, Yapı Kredi ve Garanti) tarafından yönetilmektedir. MKK verilerine göre toplam yatırım fonu yatırımcı sayısı 2021 sonuna göre 137 bin kişi artarak 3,3 milyonu aşmıştır. Bu

yatırımcıların önemli büyüklüğünü oluşturan yerli bireysel yatırımcılar toplam yatırım fonu portföy büyüklüğünün %57'sini meydana getirmektedir.

Yatırım fonları, menkul kıymet yatırım fonları, gayrimenkul yatırım fonları, girişim sermayesi yatırım fonları, borsa yatırım fonları ile serbest yatırım fonlarından meydana gelmektedir.

Yatırım fonu portföyünün en büyük kısmını oluşturan menkul kıymet yatırım fonu portföy büyüklüğündeki büyüme 2022'nin ilk dokuz ayında %43'te kalmıştır.

Tablo 4: Yatırım Fonu Büyüklükleri (milyon TL)

	2021/09	2021/12	2022/09
Menkul Kıymet Yatırım Fonu	147,291	184,372	264,258
Gayrimenkul Yatırım Fonu	12,056	16,719	23,117
Girişim Sermayesi Yatırım Fonu	7,979	15,776	28,772
Borsa Yatırım Fonu	4,368	7,377	10,694
Serbest Yatırım Fonu	63,251	101,455	213,584
Toplam	234,945	325,700	540,424
Özel Fon	33,358	45,628	99,889

Kaynak: TSPB

2021 yılının son çeyreğinde Türk lirasının ciddi değer kaybıyla birlikte yatırımcı tercihi döviz cinsi ürünlerden yana olmuştur. Bu dönemden itibaren serbest fonların hem bakiye hem de sayı olarak büyüdüğü gözlenmiştir. Önemli bölümü eurobond yatırımları yapan bu fonların sayısı 2022 yılı ilk dokuz ayında 181 adet artarak 557'ye çıkarken bu fonların portföy büyüklüğü ise döviz kurlarındaki artıştan da destek bularak %111 artarak 214 milyar TL olmuştur. Yatırımcıların serbest yatırım fonlarına ilgi duymasında, döviz cinsi borçlanma araçlarını (eurobond) doğrudan satın almak yerine fon aracılığıyla satın almanın gelir vergisi avantajı sağlıyor olması etkilidir.

Girişim sermayesi yatırım fonu sayısı 2022 yılı ilk dokuz ayında 44 adet artarken, portföy büyüklüğü %82 artışla 29 milyar TL'ye yaklaşmıştır. Portföy büyüklüğündeki artışın üçte biri tek bir şirketten ileri gelmiştir. Eylül 2022 itibarıyla girişim sermayesi yatırım fonu bulunan 29 portföy yönetim şirketi bulunmaktadır.

Eylül 2022 itibarıyla 18 portföy yönetim şirketi tarafından yönetilen gayrimenkul yatırım fonu sayısı sene sonuna göre 18 adet artarak 94'e çıkmış, bu fonların büyüklüğü ise yalnızca %38 oranında büyümüştür.

Tablo 5: Yatırım Fonlarında Net Sermaye Girişleri (milyon TL)

	2022 Başı Portföy Büyüklüğü	2022 Ocak – Eylül Net Sermaye Girişi	2022 Ocak – Eylül Değer Artışı	2022 Eylül Portföy Büyüklüğü
Serbest	101,488	74,730	123,351	224,839
Para Piyasası	40,749	25,675	32,232	72,981
Borçlanma Araçları	35,547	4,690	14,080	49,627
Hisse Senedi	24,398	-519	6,951	31,349
Girişim Sermayesi	16,211	5,714	12,393	28,604
Fon Sepeti	26,375	-5,503	-313	26,062
Değişken	17,415	-1,284	4,247	21,662
Gayrimenkul	14,294	1,420	7,370	21,664
Katılım	8,410	2,467	4,197	12,606
Kıymetli Madenler	8,104	857	3,174	11,278
Karma	4,896	-1,407	-668	4,228
Korumalı	809	-484	-403	406
Genel Toplam	298,696	106,355	206,610	505,306

Kaynak: MKK

Birliğimizce bilgi amacıyla derlenen, portföy yönetim şirketleri tarafından kurularak kişi veya kuruluşlara katılma payları önceden belirlenmiş şekilde tahsis edilen özel fonların büyüklüğündeki büyüme de sürmüş, 2022 yılı ilk dokuz ayında portföy büyüklüğü %119 artarak 100 milyar TL'ye yaklaşmıştır. Bu fonların önemli bir kısmının döviz cinsinden ihraç edilen serbest fonlar olduğu görülmektedir.

Merkezi Kayıt Kuruluşu aylık bazda yatırım fonlarındaki fiyat etkisinden arındırılmış net sermaye giriş-çıkışlarını yayımlamaktadır. Portföy yönetim şirketlerinin

yurtdışında kurulu fonları MKK'da yer almadığı için Tablo 5'te sunulan MKK'da saklanan portföy büyüklüğü (505 milyar TL) Birliğimizin derlediği tutardan (540 milyar TL) düşüktür. Tablo 5'te gösterildiği üzere 2022 yılı ilk dokuz ayında en çok kaynak girişi olan fon türü 75 milyar TL ile serbest fonlar olmuştur.

2022 yılının dokuz ayında para piyasası fonlarına 26 milyar TL, girişim sermayesi fonlarına 5,7 milyar TL sermaye girişi olurken, fon sepeti fonlarından 5,5 milyar TL çıkış yaşanması dikkat çekmektedir.

Emeklilik Yatırım Fonları

Eylül 2022 itibarıyla 24 kurum emeklilik yatırım fonu yönetmektedir. Bu dönemde emeklilik yatırım fonları büyüklüğü otomatik katılım sistemi (OKS) fonları dâhil olmak üzere 2021 sonuna göre %43 artarak 348,3 milyar TL olmuştur. İlk beş kurum (Ziraat, Ak, İş, Garanti ve Yapı Kredi Portföy) toplam emeklilik yatırım fonlarının %85'ini yönetmektedir.

Emeklilik yatırım fonları türlerine göre incelendiğinde en büyük payın kıymetli maden fonlarından oluştuğu dikkat çekmektedir. Hisse senedi fonlarının payı ise 2021 sonunda %4 civarındayken Eylül 2022 itibarıyla %7'ye ulaşmıştır.

Emeklilik Yatırım Fonlarının Türlerine Göre Dağılımı (milyon TL)		
	2021	2022/09
Kıymetli Madenler	63,542	93,455
Borçlanma Araçları Fonu	48,702	62,346
Özel Sektör Borçlanma Araçları Fonu	3,409	3,319
Kamu Borçlanma Araçları Fonu	23,269	29,973
Dış Borçlanma Araçları Fonu	12,375	16,900
Borçlanma Araçları Fonu	9,649	12,154
Değişken Fon	47,383	61,124
Para Piyasası Fonu	13,470	11,834
Hisse Senedi Fonu	11,580	22,925
Karma Fon	6,234	7,024
Fon Sepeti Fonu	2,626	5,425
Endeks Fon	1,715	3,694
Katılım Fonu	959	1,321
Standart Fon	9,887	14,137
Katkı Fonu	23,162	41,227
Başlangıç Fonu	1,726	3,011
OKS Standart Fon	12,980	19,286
Toplam	244,038	346,978

Kaynak: Takasbank

Fonların Portföy Dağılımı

Takasbank'tan temin edilen menkul kıymet (gayrimenkul ve girişim sermayesi fonları hariç) ve emeklilik yatırım

fonlarının dağılımı aşağıdaki tabloda verilmektedir.

Menkul Kıymet Yatırım Fonları			Emeklilik Yatırım Fonları		
Varlık	2021	2022/09	Varlık	2021	2022/09
Yurtiçi Hisse Senedi	13%	16%	Yurtiçi Hisse Senedi	13%	16%
Yabancı Hisse Senedi	8%	3%	Yabancı Hisse Senedi	1%	2%
DİBS	4%	5%	DİBS	16%	16%
ÖSBA	16%	13%	ÖSBA	8%	5%
Kamu Eurobond	9%	11%	Kamu Eurobond	15%	13%
Özel Sektör Eurobond	16%	15%	Özel Sektör Eurobond	1%	2%
Mevduat	6%	17%	Mevduat	6%	5%
Repo	6%	3%	Repo	1%	1%
Kamu Kira Sertifikası	0%	0%	Kamu Kira Sertifikası	4%	5%
Özel Sektör Kira Sertifikası	2%	2%	Özel Sektör Kira Sertifikası	1%	1%
Altına Dayalı Kira Sertifikası	1%	1%	Altına Dayalı Kira Sertifikası	16%	20%
Altına Dayalı DİBS	0%	0%	Altına Dayalı DİBS	1%	1%
Altın	4%	3%	Altın	9%	5%
Diğer*	15%	10%	Diğer*	9%	8%
Toplam	100%	100%	Toplam	100%	100%

Kaynak: Takasbank

* Diğer kategorisi girişim sermayesi yatırımları ile fon katılma paylarını içermektedir.

Menkul kıymet yatırım fonlarının kısa vadeli yatırımlarında repo işlemleri yerine mevduatı tercih etmeye başlamasıyla birlikte, mevduatın payı sene sonuna göre 11 puan artarak %17 olmuştur. Özel sektörün yurtdışında ihraç ettiği eurobondlar ile özel sektör borçlanma araçlarının payı ise sırasıyla %15 ve %11 olmuştur. Yatırım fonlarında yılın ilk dokuz ayında yurtiçi hisse senetlerinin payı ise 3 puan artışla %16'ya çıkmıştır.

Emeklilik yatırım fonları tarafında ise %20 payla altına dayalı kira sertifikaları en yüksek payı oluşturmaktadır. Kıymetli madenler de emeklilik yatırım fonu yatırımcıları

tarafından tercih edilen bir varlık sınıfı olup, altına dayalı kira sertifikaları da dahil edildiğinde toplam portföyün %25'ten fazlasının ürünlerde değerlendirildiği görülmektedir. 2021 sonuna göre emeklilik yatırım fonlarının portföy dağılımındaki değişim incelendiğinde altına dayalı kira sertifikalarının payının 4 puan, yurtiçi hisse senetlerinin payının 3 puan arttığı görülmektedir.

Altına dayalı kira sertifikalarını %16 payla devlet iç borçlanma senetleri izlemektedir. Yine kamunun yurtdışında ihraç ettiği eurobondların payı da %13'tür.

Bireysel Portföy Yönetimi

Eylül 2022 itibarıyla bireysel portföy yönetimi hizmetinde bulunan 34 kurum bulunmaktadır. İlgili dönemde portföy yönetim şirketleri tarafından 6.276 gerçek, 561

tüzel kişinin olmak üzere toplamda 151 milyar TL'lik portföyü yönetilmektedir. Bu veriler incelenirken bir yatırımcının birden

fazla kurumda hesabı olabileceği unutulmamalıdır.

2022 yılının üçüncü çeyreğinde bireysel portföy yönetimi hizmeti alan müşteri sayısı 2.456 kişi artarken artışın %86'sının tek bir kurumdan ileri geldiği görülmektedir.

Bu dönemde portföy yönetim şirketlerinden bireysel portföy yönetimi hizmeti alan yatırımcıların %72'sinin ilk dört portföy yönetim şirketinden birine (sırasıyla Ak, Azimut, Yapı Kredi ve İstanbul) yöneldiği görülmektedir. Portföy büyüklüğü açısından ise bireysel portföy yönetimi en yüksek beş kurum (Ak, Ziraat, Azimut, İstanbul ve İş Portföy) portföyün %84'ini yönetmektedir.

Yatırım Ortaklıkları

Portföy yönetim hizmetini dışarıdan alan yatırım ortaklıklarının portföyleri münhasıran portföy yönetim şirketleri tarafından yönetilmektedir. Halihazırda 53 adet yatırım ortaklığının 14'ü 7 portföy yönetim şirketinden portföy yönetim hizmeti almaktadır.

Portföy yönetim şirketleri tarafından yönetilen yatırım ortaklığı portföy büyüklüğü 2022'nin ilk dokuz ayında 2021 sonuna göre %18 artışla 1,1 milyar TL'ye çıkmıştır. Yönetilen yatırım ortaklığı toplam

Tablo 7: PYŞ tarafından Yönetilen Yatırım Ortaklığı Büyüklükleri (milyon TL)

	2021/09	2021	2022/09
Menkul Kıymet Yatırım Ortaklığı	622.9	687.7	829.8
Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı	1.4	3.1	2.4
Girişim Sermayesi Yatırım Ortaklığı	280.0	228.9	279.8
Toplam	904.3	919.7	1,112.0

Kaynak: TSPB

	Kolektif Yatırım Araçları	Diğer Yatırım Araçları	Toplam
Gerçek Kişi	56,589	12,534	69,122
Tüzel Kişi	47,115	34,923	82,038
Toplam	103,703	47,457	151,161

Kaynak: TSPB

Birliğimiz bireysel portföy büyüklüğü verilerinde yatırım fonları gibi kolektif yatırım araçları ile diğer yatırım araçlarını ayrıştırarak derlemektedir. Bu doğrultuda incelendiğinde 6.837 gerçek kişinin özel portföy yönetimi kapsamında yönetilmekte olan 69 milyar TL'lik yatırımlarının %82'si yatırım fonlarında değerlendirilmektedir. Aynı oran 47,1 milyar TL'lik tüzel kişi portföyünde daha düşük olup %57'dir.

portföyünün %75'i menkul kıymet yatırım ortaklıklarından meydana gelmektedir.

Eylül 2022 itibarıyla 2 şirketin yönettiği girişim sermayesi yatırım ortaklığı portföy büyüklüğü fazla değişmezken, sadece 1 şirketin yönettiği gayrimenkul yatırım ortaklığı büyüklüğü ise %74 artışla 2,4 milyar TL'ye çıkmıştır. Bu portföy yönetim şirketi, ortaklığın nakit varlıklarını yönetmektedir.

ÇALIŞAN PROFİLİ

Sektörde yeni kurumların faaliyete geçmesiyle 2021 sonu itibarıyla çalışan sayısı ilk kez 900'ü aşmış, Eylül 2022 itibarıyla ise faaliyete geçen 9 yeni portföy yönetim

şirketiyle birlikte 1.136'yı bulmuştur. Sektörde toplam çalışan sayısının %38'ini kadınlar oluşturmaktadır.

Tablo 8: Departmanlara Göre Portföy Yönetim Şirketlerinde Çalışanlar

	Çalışan Sayısı				Ortalama Çalışan Sayısı	
	Kadın		Kadın		2021/12	2022/09
	2021/12	Oranı (%)	2022/09	Oranı (%)		
Genel Müdür	51	7.8	59	10.2	1	1
Portföy Yönetimi	231	21.2	281	21.7	6	6
Yurtiçi Satış	112	58.0	139	55.4	5	6
Yurtdışı Satış	6	50.0	32	21.9	2	2
Yatırım Danışmanı	26	26.9	7	71.4	1	2
Araştırma	45	37.8	54	32.7	2	2
Risk Yönetimi	42	52.4	43	51.2	1	1
Fon Hizmet ve Operasyon	86	55.8	113	50.9	3	3
Mali ve İdari İşler	120	48.3	133	52.6	2	3
İç Denetim-Teftiş	76	51.3	88	45.5	2	2
İnsan Kaynakları	7	71.4	11	75.0	1	1
Bilgi İşlem	21	23.8	27	17.9	1	2
Diğer	109	33.9	149	38.3	3	4
Toplam	932	38.5	1,136	38.1	18	19

Kaynak: TSPB

59 portföy yönetim şirketi arasında çalışan sayısı sıralamasında 50 ve üzeri çalışana sahip olan ilk 6 kurumun (İstanbul, Azimut, İş, Ak, Yapı Kredi ve Garanti Portföy) çalışan sayısı toplam portföy yönetim şirketlerindeki çalışan sayısının %37'sini oluşturmaktadır. Diğer taraftan çalışan sayısı 10 veya 10'dan daha az olan 23 kurum bulunmaktadır. Sektör geneline bakıldığında ortalama çalışan sayısı 19'dur.

2022 yılı ilk dokuz ayında nette 208 kişilik yeni istihdam yaratılmışken, personel sayısındaki artışın %46'sının 10 yıldan kısa deneyime sahip kişilerden oluştuğu görülmektedir.

Portföy yönetim şirketlerinde çalışanların departmanlara göre dağılımı Tablo 8'de

verilmiştir. Portföy yönetim şirketleri ana faaliyet konusu gereğince risk yönetimi ve fon hizmeti departmanları bulundurmakta ya da bu hizmeti dışarıdan temin etmektedir. Sektörde hem risk yönetimi hem de fon hizmet birimi olan 24 portföy yönetim şirketi vardır. 34 kurumda araştırma departmanı bulunmaktadır.

Eylül 2022 itibarıyla çalışanların dörtte biri (281 kişi) portföy yönetimi biriminde görev almaktadır. Bu departmanda çalışanların %22'sini kadınlar oluşturmaktadır.

Portföy yönetim şirketlerinin çalışanları ile ilgili yaş, cinsiyet, tecrübe ve eğitim durumu hakkında kapsamlı veriler www.tspb.org.tr adresinde yer almaktadır.

FİNANSAL TABLOLAR

2022 yılı ilk dokuz ayında portföy yönetim şirketlerinin toplam varlıkları 2021 sonuna %38 artışla 4,8 milyar TL'ye yükselmiştir.

2022 yılı ilk dokuz ayında sektörün toplam ödenmiş sermayesi 171 milyon TL

artarken, artışın 63,5 milyon TL'lik kısmı yeni faaliyete geçen 8 şirketten, 37,5 milyon TL'lik kısmı ise Ziraat Portföy'ün sermaye artırımından ileri gelmiştir.

Tablo 9: Portföy Yönetim Şirketlerinin Bilançosu (milyon TL)

	2021/09	2021	2022/09
Dönen Varlıklar	2,259.8	3,306.5	4,609.9
Nakit ve Nakit Benzerleri	1,037.4	1,165.9	1,048.2
Finansal Yatırımlar (Kısa Vadeli)	761.4	1,041.4	2,138.4
Diğer Dönen Varlıklar	461.0	1,099.1	1,423.3
Duran Varlıklar	100.0	130.2	175.5
Maddi Duran Varlıklar	32.0	41.7	77.0
Finansal Yatırımlar (Uzun Vadeli)	25.2	31.6	14.8
Diğer Duran Varlıklar	42.9	56.9	83.8
TOPLAM VARLIKLAR	2,359.8	3,436.7	4,785.4
Kısa Vadeli Yükümlülükler	213.1	406.2	440.9
Uzun Vadeli Yükümlülükler	103.9	196.9	327.5
Özkaynaklar	2,042.8	2,833.6	4,017.0
Ödenmiş Sermaye	519.9	582.0	753.4
Sermaye Düzeltmesi Farkları	9.2	5.6	3.8
Paylara İlişkin Primler/İskontolar	7.5	9.5	9.5
Birikmiş Diğer Kapsamlı Gelir/Giderler	2.5	3.6	10.9
Kârdan Ayrılan Kısıtlanmış Yedekler	129.8	124.2	201.5
Geçmiş Yıllar Kâr/Zararları	637.7	609.5	1,400.9
Net Dönem Kârı/Zararı	736.2	1,499.3	1,637.0
TOPLAM KAYNAKLAR	2,359.8	3,436.7	4,785.4

Kaynak: TSPB

Varlıkların önemli bölümünün kısa vadeli varlıklarda değerlendirildiği anlaşılmaktadır. Eylül 2022 itibarıyla sektör genelindeki nakit ve nakit benzerleri 2021 sonuna göre %6 oranında artarak 1,1 milyar TL'ye çıkmıştır. Kısa vadeli finansal yatırımlar ise %65 artışla 2,1 milyar TL olmuştur. Varlıkların önemli bölümünün kısa vadeli varlıklarda değerlendirdiği anlaşılmaktadır. Portföy yönetim şirketlerinin toplu bilançolarındaki toplam varlıkların %59'u 200 milyon TL'nin üstünde toplam varlığı olan ilk 7 kuruma aittir.

Likit bir yapıya sahip sektör varlıklarının neredeyse tamamı dönen varlıklardan meydana gelmektedir. Ayrıca, 2 portföy yönetim şirketi tahakkuk eden başarı primlerini kısa vadeli ticari alacaklar altında izlediği için diğer dönen varlıklar kaleminde önemli bir artış olmuştur.

Esas Faaliyet Gelirleri

Portföy yönetim şirketlerinin esas faaliyet gelirleri portföy yönetim komisyonları, yatırım danışmanlık gelirleri ve yatırım fon satış gelirleri olmak üzere üç ana kalemden oluşmaktadır. Bununla beraber sektör gelirlerinin neredeyse tamamı portföy yönetim komisyon gelirlerinden oluşmaktadır.

2021'in ilk dokuz ayıyla kıyaslandığında şirketlerin portföy yönetim gelirleri %115

artışla 2,4 milyar TL olmuştur. Toplam gelirdeki yükselişte portföy büyüklüklerindeki büyümeye paralel olarak girişim sermayesi ve serbest fon yönetim komisyonlarındaki artışın etkisi görülmektedir.

Fon pazarlama ve satış aracılık hizmetlerinden önceki yıllarda olduğu gibi kayda değer gelir elde edilmemiştir. 2022 yılı dokuz ayında sadece 4 kurum fon dağıtımından gelir elde etmiştir.

Tablo 10: Portföy Yönetim Şirketlerinin Gelirleri (milyon TL)

	2021/09	2022/09	Değişim (%)
Portföy Yönetim Komisyon Gelirleri	1,098.0	2,358.0	114.8%
Kolektif Portföy Yönetimi	1,044.2	2,213.2	112.0%
Emeklilik Yatırım Fonları	116.8	224.2	91.9%
Yatırım Fonları	914.0	1,978.2	116.4%
Menkul Kıymet Yatırım Fonları	604.8	1,116.9	84.7%
Gayrimenkul Yatırım Fonları	60.9	118.9	95.2%
Girişim Sermayesi Yatırım Fonları	79.2	226.4	185.7%
Borsa Yatırım Fonları	9.7	20.3	109.6%
Serbest Yatırım Fonları	159.4	495.7	211.0%
Yatırım Ortaklıkları	13.4	10.8	-19.3%
Bireysel Portföy Yönetimi	53.8	144.8	169.2%
Gerçek Kişi	24.4	81.6	234.8%
Tüzel Kişi	29.4	63.2	114.8%
Yatırım Danışmanlığı Gelirleri	4.0	7.3	81.5%
Fon Pazar ve Satış Aracılık Gelirleri	0.2	1.2	576.6%
TOPLAM	1,102.2	2,366.5	114.7%

Kaynak: TSPB

Yatırım Fonları

2022'nin ilk dokuz ayında gözlenen artışa paralel olarak menkul yatırım fonlarından elde edilen gelirler de %85 artarak 1,1 milyar TL olmuştur. Serbest yatırım fonları portföyü önceki yılın aynı dönemine kıyasla 3 mislini aşarken bu fonların yönetiminden elde edilen gelir ise %211 artışla 496 milyon TL olmuştur.

Son 12 aylık komisyon gelirlerinin ortalama portföy büyüklüğüne bölünmesiyle elde ettiği yıllık ortalama komisyon gelirleri Tablo 11'de incelenmektedir. Yatırım fonlarında portföy yönetim şirketlerinin

elde ettiği ortalama komisyon oranı %0,64 olarak hesaplanmıştır.

Tablo 11: Portföy Yön. Komisyon Oranı*

2022/09	Toplam (%)
Yatırım Fonu	0.64
Emeklilik Yatırım Fonu	0.11
Bireysel Portföy Yönetimi	0.27
Yatırım Ortaklığı	1.41
Toplam	0.40

Kaynak: TSPB

*Yıllıklandırılmış.

Emeklilik Yatırım Fonları

Emeklilik yatırım fonlarının portföy büyüklüğü 348 milyar TL ile yatırım fonları portföy büyüklüğünün %64'ü kadar olsa da emeklilik yatırım fonlarından elde edilen gelirler yatırım fonlarından elde edilen gelirlerin ancak %11'i kadardır.

2022'nin ilk dokuz ayında bu fonların yönetiminden elde edilen gelirler %92 artarak 224 milyon TL'ye çıkmıştır.

Emeklilik fonlarından portföy yönetim şirketleri sektör ortalamasında %0,11 oranında komisyon elde etmiştir.

Bireysel Portföy Yönetimi

Son bir yılda bireysel portföy yönetimi hizmeti sunulan hesapların büyüklüğü 2021 yılının son çeyreğinde döviz kurundan kaynaklı olarak hızlı yükselmiştir. 2022 yılının ilk dokuz ayında bireysel portföy yönetiminden elde edilen gelir geçen yılın aynı

dönemine kıyasla %169 artışla 145 milyon TL'ye çıkmıştır.

2022'nin ilk dokuz ayı itibarıyla bireysel portföy yönetimi hizmeti veren şirketlerin yıllık ortalama komisyon oranı %0,27'dir. Gerçek kişilerin portföyüne uygulanan komisyon oranının tüzel kişilere oranla daha yüksek olduğu hesaplanmaktadır.

Yatırım Ortaklıkları

Yukarıda belirtildiği gibi 7 portföy yönetim şirketi 14 yatırım ortaklığının portföyünü yönetmektedir. 2022'nin ilk dokuza ayında yönetilen yatırım ortaklığı portföy büyüklüğü geçen yılın aynı dönemine kıyasla %23 büyürken yatırım ortaklığı yönetiminden 2022 yılı ilk dokuz ayında elde edilen gelir %19 azalarak 10,8 milyon TL olmuştur.

Bu dönemde yatırım ortaklığı yöneten portföy yönetim şirketlerinde yıllık ortalama komisyon oranı %1,41 olarak hesaplanmaktadır.

GELİR TABLOSU

Özellikle yatırım fonu portföy büyüklüğündeki artış ve artan getirilere paralel olarak portföy yönetim şirketlerinin faaliyetlerinden elde ettikleri gelir 2019'dan başlayarak önemli ölçüde artmıştır. Neredeyse tamamının portföy yönetimi komisyon gelirinin oluşturduğu 2,4 milyar TL'ye (Tablo 10) ulaşan esas faaliyet gelirlerinin yanı sıra kurum portföyünden elde edilen gelirlerin de etkisiyle 2022 yılı dokuz ayında brüt kar önceki yılın aynı dönemine kıyasla 1,4 milyar TL artarak 2,5 milyar TL'ye yükselmiştir. Diğer taraftan aralarında genel yönetim giderleri ile diğer faaliyet gelirlerinin netleştirilmiş halini içeren net giderler kalemi ise 432 milyon TL artarak 739 milyon TL olmuştur.

2022'nin ilk dokuz ayında genel yönetim giderleri önceki yıla göre %114 artışla 1 milyar TL'yi aşmıştır. Bu giderlerin %54'ünü personel giderleri oluşturmaktadır. Personel giderlerini ortalama personel sayısına bölerek, bir çalışanın aylık ortalama maliyetini bulmak mümkündür.

2022'nin ilk dokuz ayında bu tutar geçen yılın aynı dönemine göre %71 artarak 59.852 TL olmuştur. Artan karlılığa paralel olarak çalışan başına aylık ortalama kâr tutarı ise önceki yıla kıyasla %80 yükselerek 174.684 TL olmuştur.

Tablo 12: Portföy Yönetim Şirketlerinin Gelir Tablosu (milyon TL)

	2021/09	2022/09	Değişim (%)
Satış Gelirleri (net)	1,553.8	2,957.8	90.4%
Satışların Maliyeti (-)	-418.2	-424.3	1.5%
BRÜT KAR/ZARAR	1,135.6	2,533.5	123.1%
Pazarlama, Satış ve Dağıtım Giderleri (-)	-20.2	-42.4	109.6%
Genel Yönetim Giderleri (-)	-484.2	-1,038.2	114.4%
<i>Personel Giderleri</i>	-265.9	-560.9	110.9%
Araştırma ve Geliştirme Giderleri (-)	0.0	0.0	106.6%
Diğer Faaliyet Gelirleri	224.0	422.7	88.7%
Diğer Faaliyet Giderleri (-)	-27.1	-81.1	199.5%
FAALİYET KÂRI/ZARARI	828.2	1,794.5	116.7%
Yatırım Faaliyetlerinden Gelirler	60.8	104.2	71.3%
Yatırım Faaliyetlerinden Giderler	-19.2	-7.9	-59.0%
FİNANSMAN GİDERİ ÖNCESİ FAALİYET KÂRI/ZARARI	869.8	1,890.8	117.4%
Finansman Gelirleri	119.7	313.6	161.9%
Finansman Giderleri (-)	-9.1	-24.2	167.2%
SÜRDÜRÜLEN FAALİYETLERDEN VERGİ ÖNCESİ K/Z	980.5	2,180.3	122.4%
Dönem Vergi Gelir/Gideri	-205.3	-446.0	117.3%
Ertelenmiş Vergi Gelir/Gideri	-39.0	-97.2	149.3%
DÖNEM KARI/ZARARI	736.2	1,637.0	122.3%

Kaynak: TSPB

Bazı kurumlar tahakkuk ettikleri performans primlerini diğer faaliyet gelirlerinde muhasebeleştirmektedir. İki kurumun yüksek tutarlı gelirleri neticesinden bu kalem karşılaştırılan dönemde 199 milyon TL artarak 423 milyon TL olmuştur. Faaliyet giderleri ise aynı dönemde 82 milyon olmuştur. Faaliyet karı bu şekilde %117 artarak 1,8 milyar TL olmuştur.

Şirketlerin kurum portföyüne yaptığı alım satım işlemlerinden elde ettikleri gelirler finansal yatırımlarına yönelik reeskont gelirlerini yatırım faaliyetlerinin gelir/giderleri ile finansman gelir/giderleri kalemlerinde izlemektedir. Şirketlerin bu gelirleri

karşılaştırılan dönemde 234 milyon TL artışla 386 milyon TL'ye çıkmıştır.

Vergi giderleri düşüldüğünde, net kâr karşılaştırılan dönemde %122 yükselerek 1,6 milyar TL'yi aşmıştır. Kardaki artışla özsermaye karlılığı da 18 puan artarak %79'a ulaşmıştır.

2022 yılının ilk dokuz ayında 45 kurum toplamda 1,6 milyar TL kâr ederken, zarar eden 12 kurumun toplam zararı 24 milyon TL'de kalmıştır. Sırasıyla en çok kâr eden Ak, Yapı Kredi, İş, Re-pie, Azimut ve Garanti Portföy sektör toplam kârının %59'unu oluşturmuştur.

Tablo 13: PYŞ'lerin Net Dönem Karı

	2021/09	2022/09
Kurum Sayısı	52	59
Kâr Eden Kurum	41	47
Zarar Eden Kurum	11	12
Net Dönem Kârı (mn TL)	736.2	1,637.0
Kâr Toplamı (mn. TL)	747.3	1,660.6
Zarar Toplamı (mn. TL)	-11.0	-23.6
Net Kâr/Gelirler	64.8%	64.6%
Özsermaye Karlılık	61.1%	79.4%

Kaynak: TSPB

